

SPALVINK VILNIŲ Miestiečiai

Vilniaus miestą per ilgus šimtmečius kūrė gamta ir žmogaus rankos. Miškingų kalvų apsupame, Neries ir Vilnios išvagotame slėnyje nuo senų laikų gyveno įvairių luomų, profesijų, tautybių, religinių įsitikinimų žmonės: valdovai ir amatininkai, dvasininkai ir kariškiai, gydytojai, mokytojai ir menininkai, vargšai ir elgetos. Metai iš metų svajodami, kurdami ir statydami jie sukūrė gyvą, įvairialypį ir spalvingą miestą. Žvelgdami į jį kaip į atverstą knygą, galime perskaityti mūsų krašto ir jame gyvenusių žmonių istoriją.

Tai paskutinė serijos „Spalvink Vilnių“ knyga. Be jos, Lietuvos nacionalinis dailės muziejus yra išleidęs dar keturias: „Miesto įkūrimas“, „Miesto gyvenimas“, „Pastatų istorijos“, „Valdovų miestas“. Didžioji dalis šioje knygelėje spausdinamų paveikslų priklauso Lietuvos nacionaliniam dailės muziejui. Keletą skaitmeninių vaizdų paskolino Šiaulių „Aušros“ muziejus, Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus ir Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai.

Šalia kiekvieno spalvinamo paveikslėlio nurodytas QR kodas. Jį nuskenavę išmaniuoju įrenginiu, būsite nukreipti į Lietuvos muziejų kolekcijų portalą www.limis.lt, kur galėsite pamatyti originalius eksponatų vaizdus ir aprašymus.

Čia pateiktus paveikslus galite spalvinti ir internete. Apsilankę Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus interneto svetainės puslapyje <https://www.lndm.lt/spalvink-vilniu/>, galėsite spalvinti, rinkti dėlionės, žaisti atminties žaidimą, dėlioti koliažus ar tiesiog pasigrožėti senojo Vilniaus vaizdais.

Kviečiame spalvinti, pažinti ir atrasti Vilnių!

Valdovas ir jo dvaras

Vilniaus pilyse ir rūmuose nuo senų laikų gyvendavo šalies valdovai – Lietuvos didieji kunigaikščiai. Kai kuriems iš jų šis miestas buvo tapęs nuolatiniais namais, kiti jame apsistodavo tik laikinai. 🦉 XV–XVI a. Vilnius išgyveno savo aukso amžių: sostinėje būdavo pasirašomos svarbios prekybos, paliaubų, bendradarbiavimo sutartys, priimami užsienio pasiuntiniai, rengiamos prašmatnios puotos. Čia vyko Aleksandro Jogailaičio, Žygimanto Senojo ir Žygimanto Augusto karūnacijos, čia Aleksandras Jogailaitis susituokė su Maskvos kunigaikštyte Elena, o vėliau buvo palaidotas katedros požemiuose šalia Vytauto Didžiojo ir šventojo Kazimiero. 🦉 Į miestą atvykęs valdovas sutraukdavo minias žmonių: jį atlydėdavo kilmingųjų svita, karališkoji sargyba, tarnai, raštininkai, gydytojai, virėjai, siuvėjai, muzikantai, juokdariai, menininkai... Tad sostinės gyventojų skaičius smarkiai išaugdavo ir miesto gyvenimas virte užvirdavo. 🦉 Valdovai rūpinosi ne tik valstybės, bet ir Vilniaus gyventojų reikalais: tenkino įvairius miestiečių prašymus, tvirtino amatininkų privilegijas, rūpinosi gynyba, pradėdavo pilių ir rūmų renovacijas, stengėsi, kad sostinėje klestėtų kultūrinės naujovės.

Józef Oziębowski
Aleksandras Jogailaitis. 1840 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Friedrich Fleischmann
Lenkijos karalienės Jadvygos portretas. XIX a. I treč.
Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus

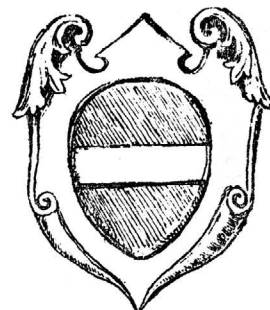
Ar žinotai, kad ...

🦉 Būsimoji Lietuvos ir Lenkijos valdovė Jadvyga vaikystėje buvo sužieduota su Austrijos kunigaikščiu, bet ši santuoka taip ir neįvyko – 1386 m. ji buvo ištekinta už kunigaikščio Jogailos. Istorikai teigia, kad jų santuoka buvo sėkminga. Jadvyga garsėjo išsilavinimu, diplomatiniais gebėjimais. Ji rėmė vienuolynus, globojo neturtėlius, rūpinosi ir lietuvių reikalais: Jogailos pastatytai Vilniaus katedrai siuntė dovanų, skyrė stipendijas Prahos universitete studijuosiantiems lietuviams.

🦉 XV–XVI a. Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Aleksandras Jogailaitis Vilniuje praleido didžiąją savo karaliavimo laiką. Jam tarnavo keli šimtai iš įvairių kraštų atvykusių dvarionių ir kambarinių bei pažų. Dvaro kopylčių aptarnavo apie dešimt dvasininkų. Į karinę palydą įėjo pėstininkai, patrankininkai ir šauliai. Valdovo kapelai vadovavo

žymūs kompozitoriai, jai priklausė giedotojai, trimitininkai, liutnininkai, būgnininkai. Taip pat žinomi keli daktarai ir barzdaskutys, juokdariai ir neūzaugos. Dvaro tarnybą sudarė arklaininkai, sakalininkai, ginklininkai, kalviai, siuvėjai, batsiuviai, skalbėjos.

🦉 1562 m. Vilniaus katedroje Bonos Sforcos ir Žygimanto Senojo dukra Kotryna Jogailaitė susituokė su Suomijos kunigaikščiu Jonu III Vaza. Po vestuvių jaunavedžiai išvyko į Suomiją, netrukus jie buvo karūnuoti Švedijos valdovais. Kotrynos Jogailaitės ir Jono III sūnus Zigmantas tapo Abiejų Tautų Respublikos Vazų dinastijos pradininku. Jis dažnai atvykdavo į Vilnių, rūpinosi rūmų klestėjimu, jo dėka prie katedros buvo pradėta statyti Šv. Kazimiero kopylčia.

1588 – 1632

Nežinomas dailininkas
Zigmantas Vaza su šeima ir svita
~XIX a. pab. – XX a. pr.
Šiaulių „Aušros“ muziejus

Įtakingieji

Miesto gyvenimui didelę įtaką darė ir čia gyvenantys kilmingieji – bajorai bei didikai. Jie valdė valstybės žemes, išlaikė kariuomenę, rinko atstovus į Ponų Tarybą, kuri kartu su didžiuoju kunigaikščiu valdė šalį. 🐾 Iš bajorų savo kilme, išsilavinimu ir turtais išsiskyrė didikai. Už ištikimybę, karo metu parodytą drąsą valdovas skirdavo juos į aukštus valstybės postus. Svarbiausios pareigybės buvo: kancleris, etmonas, maršalka, izdininkas, didžiojo kunigaikščio rūmų medžioklis, arklidininkas, stalininkas ir kt. 🐾 Šalia valdovų rūmų arba mieste – Didžiojoje, Pilies, Šv. Jono, Vilniaus, Trakų gatvėse – didikai turėjo pasistatę puošnias rezidencijas, kur gyveno su savo šeimomis ir tarnais. 🐾 Kilmingieji dažnai keliaudavo į užsienį, studijuodavo Europos universitetuose, susipažindavo su kitų šalių papročiais, naujausiomis meno ir mokslo idėjomis. Matytus dalykus imdavo diegti ir savo valdose: Vilniuje jie statė bažnyčias, rėmė įsikūrusias vienuolijas, steigė ligonines ir prieglaudas, rūpinosi švietimu ir spauda, vystė prekybą ir verslus. Tad miestiečiams didikų dosnumas, kultūriniai interesai turėjo didelę reikšmę, o jų architektūriniai užmojai keitė miesto veidą.

Jan Nepomucen Lewicki
Aleksandro Jogailaičio laikų didikų kostiumai
XVIII a. pab.–XIX a. pr.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Ignacy Ernest de Eggenfelder
Elžbietos Oginskytės-Puzinienės portretas. XVIII a. II p.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

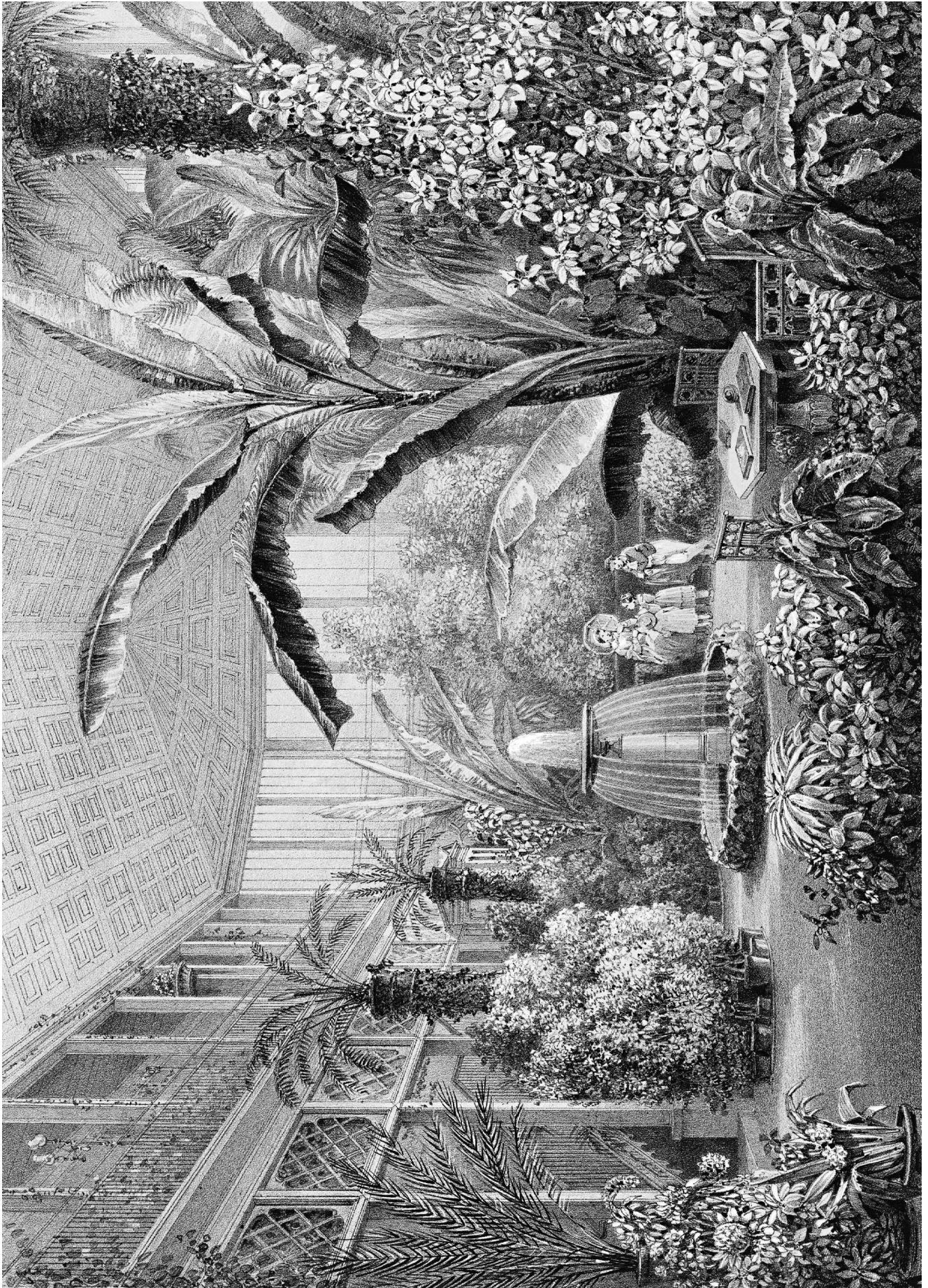
Ar žinojai, kad ...

🐾 Medžioklis, arklidininkas, stalininkas... Šiandien šios valdovų rūmų pareigybės skamba keistokai. Ką gi atlikdamas tarnybą veikdavo, pavyzdžiui, stalininkas? Iki XVI a. stalininkai rūpinosi didžiojo kunigaikščio maisto sandėliais, dvaro daržais, sodais, tvenkiniais. Vėliau ši pareigybė virto garbės titulu: stalininkas patarnaudavo valdovui prie stalo tik per iškilmingas puotas. Dažniausiai juo tapdavo didikų sūnūs, pradėdantys tarnybą valdovo dvare.

🐾 Kartais vilniečiams rūpesčių keldavo didikų vaidai. Štai XVII a. vos neįsiliepsnojo karas tarp Chodkevičių ir Radvilų. Jų rūmus Pilies ir Didžiojoje gatvėse skyrė vos kelios dešimtys metrų. Didysis etmonas Kristupas Radvila Perkūnas su Žemaitijos seniūnu Jurgiu Chodkevičiumi buvo sutarę, kad Jurgio globotinė našlaitė kunigaikštė Sofija Olelkaitė ištekės

už Kristupo sūnaus Jonušo. Tačiau Chodkevičiai persigalvojo ir nesutiko atiduoti nuotakos. Radvilos nusprendė ją pasiimti jėga: į Vilnių atvyko privati Radvilų kariuomenė. Chodkevičiai į Radvilų rūmų pusę atsuko pabūklus... Išsigandę aplinkinių gatvių gyventojai užkalninėjo savo namų langus ir kraustėsi kur saugiau. Tačiau ginčas baigėsi taikiai: didikai susitaikė, o Sofija Olelkaitė tapo Jonušo Radvilos žmona.

🐾 Prie visuomenės gerovės prisidėdavo ne tik didikai, bet ir didikės. Vilniaus universiteto rūmuose tarp mokslui nusielpniusių vyrų portretų saugomas ir vienas moters atvaizdas – Elžbietos Oginskytės-Puzinienės portretas. Ši didikė domėjosi tiksliaisiais mokslais, astronominiais stebėjimais. 1755 m. ji skyrė lėšų Vilniaus universiteto astronomijos observatorijos statyboms, aprūpino ją naujais prietaisais.

Vasilij Sadovnikov, Louis-Julien Jacotet
Iš Jono Kazimiero Vilčinskio „Vilniaus albumo“
Verkliai. Žiemos sodas. XIX a. II p.
Šiaulių „Aušros“ muziejus

Priešams puolant

Kai iškildavo karo grėsmė, viso krašto bajorai ir didikai pradėdavo telkti kariuomenę ir ruoštis gynybai. Kiekvienas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajoras privalėdavo apginkluoti ir atsi-vesti didesnę ar mažesnę karių būrį priklausomai nuo to, kiek žemių jis valdė. Turtingesnieji sutelkdavo ir po keletą tūkstančių karių. 🐉 Maždaug iki XV a. mūšiams vadovaudavo pats Lietuvos didysis kunigaikštis. Vėliau karo vadu būdavo paskiriamas įtakingas, karo reikaluose patyręs didikas. Taip atsirado didžiojo etmono – karo vado pareigybė. Žymiausi XVI–XVII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės karvedžiai buvo Konstantinas Ostrogiškis, Jurgis Radvila, Kristupas Radvila Perkūnas, Jonas Karolis Chodkevičius. 🐉 Kai priešai priartėdavo prie sostinės, sukrušdavo ir visi miestiečiai: moterys, vaikai, seneliai stengdavosi kuo greičiau išvykti į saugesnę vietą ir išgabenti bent dalį turto, tuo tarpu pilininkas, atsakingas už įtvirtinimus ir apginklavimą, sutelkdavo pilies įgulą, miesto valdyba – magistratas rinkdavo miestiečių savignos būrius, rūpinosi, kad rotušės saugyklose netrūktų ginklų ir šaudmenų. Griebtis ginklo privalėjo visi mieste likę gyventojai.

Antoine Maurin
Konstantinas Ostrogiškis. XIX a. vid.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Karl Swoboda
Lietuvos didysis kunigaikštis Kęstutis ir
lietuvių kariai. Fragmentas. XIX a. vid.–XIX a. II p.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Ar žinojai, kad ...

🐉 1514 m. prie Oršos miesto (dab. Baltarusijos teritorija) vykęs lietuvių ir lenkų mūšis su maskvėnais kartais vadinamas *Žalgiriu Rytuose*. Tai vienas didžiausių ir reikšmingiausių mūšių su Maskvos kunigaikštyste, pasibaigęs lietuvių ir lenkų pergale. Mūšiui vadovavo ukrainiečių kilmės didikas Vilniaus kaštelionas ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės etmonas Konstantinas Ostrogiškis. Po pergalės grįžęs į Vilnių jis buvo sutiktas lyg romėnų didvyris – visas miestas susirinko pasitikti jo, iškilmingai žygiuojančio pro Aušros Vartus.

🐉 Prieš Oršos mūšį didysis etmonas Konstantinas Ostrogiškis pasižadėjo: jeigu kaunantis su maskvėnais jį lydės sėkmė, Vilniuje pastatysiąs dvi naujas cerkves. Mat pagal tikėjimą jis buvo stačiatikis. Pergalingai sutriuškinęs priešus, K. Ostrogiškis tesėjo savo pažadą. Tik užuot statęs naujas nusprendė atsta-

tyti dvi senas sostinės cerkves – Šv. Mikalojaus Stebukladario (Didžioji g. 12) ir Švč. Trejybės (Aušros Vartų g. 7B). Įdomu tai, kad Vilniuje XVI a. buvo uždrausta statyti naujas ir atnaujinti senas cerkves, tačiau valdovas Žygimantas Senasis negalėjo atsakyti didžiajam karvedžiui ir išskirtinį leidimą suteikė.

🐉 XVII a. Lietuvos ir Lenkijos raiteliai – sparnuotieji husarai nugaroje prie šarvų tvirtindavo sparnus iš erelio, gulbės ar laukinės žąsies plunksnų. Amžininkai rašė, kad tai buvo nuostabiausi raiteliai pasaulyje: žvilgantis šarvų metalas, nugaroje apdengtas meškos, leopardo ar tigro kailiu, vėliavos, sparnai ir ugingi žirgai sudarė baimę keliantį reginį. Sparnai turėjo tris paskirtis: puošiamąją, ritualinę (raiteliui suteikė tokį greitį, kuriu paukščiai skrido pavėjui) ir ginamąją (trukdė priešininkui užmesti virvę ir nutraukti raitelį nuo žirgo).

Eques ex Lituania.

Ein Litauwer reyter.

Nežinomas dailininkas
Lietuvių raitelis. XIX a. II p.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Dvasininkai: ir šalia valdovų, ir šalia vargstančiųjų

Šiandien sunku įsivaizduoti, kaip atrodytų Vilnius, jeigu jame nebūtų į dangų kylančių bažnyčių bokštų ir senųjų vienuolynų. Sostinėje juos statyti leido ir įvairias religines bendruomenes čia įsikurti kvietė valdovai bei kilmingieji. 🕯️ Metraščiuose dvasininkai bent trumpam pasirodo reikšmingiausiuose valstybės įvykiuose: pranciškonas Adolfas dalyvauja Mindaugo karūnavime, vienuoliai raštininkai išguldo kunigaikščio Gedimino mintis žymiuosiuose laiškuose, pranciškonas Andrius skatina Lenkijos sosto paveldėtoją Jadvygą tekėti už kunigaikščio Jogailos... 🕯️ Įvairių religijų dvasininkai – rabinai ir popai, kunigai ir pastoriai, totorių ir karaimų šventikai buvo nuolatiniai miesto gyventojai. Juos galėjai sutikti gatvėse dalyvaujančius procesijose, kviečiančius į pamaldas, renkančius aukas. 🕯️ Vienuolijos užsiėmė visuomenei naudingais darbais: jėzuitai steigė mokyklas, šaritės, stačiatikių ir protestantų bendruomenės slaugė ligonius, vizitės atsidėjo kilmingų merginų ugdymui, misionieriai ėmėsi auklėti būsimus kunigus. Daugiau kaip šešis šimtmečius dvasininkų puoselėtose Vilniaus šventovėse ir šiandien yra kur akis paganyti tiek čionykščiam miestiečiui, tiek prašalaičiui.

Lucas Kilian
Jurgis Radvila. 1610–1637 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Aleksandras Slendzinskis
Rabinas skaito raštą. XIX a.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Ar žinote, kad ...

🕯️ Vilniuje visais laikais gyveno įvairių pažiūrų, tautybių ir religinių įsitikinimų žmonės. Kartais nutikdavo ir taip, kad vienos šeimos nariai būdavo karšti skirtingų tikėjimų išpažinėjai. Įtakingiausias XVI a. Lietuvos didikas – protestantas Mikalojus Radvila Juodasis savo vaikus nuo mažų dienų auklėjo protestantiška dvasia. Tačiau jo sūnus Jurgis užaugęs perėjo į katalikų tikėjimą ir net pelnė kardinolo titulą! Kardinolas – tai dvasininkas, vienu rangu žemesnis už popiežių. XVI–XXI a. šis garbingas titulas buvo suteiktas tik keturiems Lietuvos dvasininkams. Pirmasis jų – Jurgis Radvila.

🕯️ Manoma, kad karaimai į Lietuvos teritoriją atvyko XIV amžiuje. Į Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę juos atkėlė Vytautas Didysis po žygio į Aukso ordos valdomas stepes. Karaimai daugiausia gyveno Trakuose, vėliau įsikūrė ir Vilniuje. XX a.

pirmoje pusėje Vilniaus Žvėryno rajone buvo pastatyti karaimų maldos namai – kenesa, maždaug tuo pačiu metu sostinėje gyveno aukščiausias Krymo, Lietuvos ir Lenkijos karaimų dvasininkas (hachanas) Hadži Seraja Chanas Šapšalas.

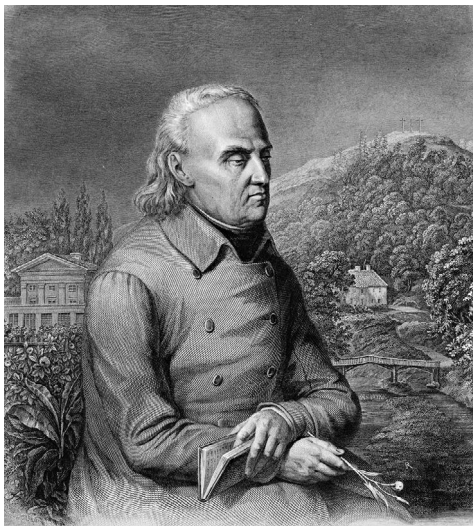
🕯️ Kalnų parke, iš toli gerai matomoje vietoje, stovi Trijų kryžių paminklas. Jis mena dar pagoniškos Lietuvos laikus. Pasakojama, kad XIV a., didžiajam kunigaikščiui Algirdui su reikalais išvykus iš Vilniaus, vietiniai pagonys sučiupo miestą įsikūrusius vienuolius pranciškonus, pririšo prie kryžių ir numetė nuo kalno upėn sakydami: „Plaukite sau su tuo stabu, kurį liepiate garbinti.“ Kalnas gavo Trijų Kryžių vardą, nes šiam įvykiui atminti buvo iškelti trys mediniai kryžiai. Šiandien senųjų kryžių vietoje stovi pagal skulptoriaus Antano Vivulskio projektą pastatytas Trijų kryžių paminklas.

Vasilij Sadovnikov, Luis Philippe
Alphonse Bichebois, Viktor Vincent Adam
Iš Jono Kazimiero Vilčinskio „Vilniaus albumo“
Aušros Vartų kopyčios vidus. 1847 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Mokslas ir mokytojai

Pirmosios mokyklos ir kolegijos Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje atsirado didžiųjų kunigaikščių Jogailos ir Vytauto rūpesčiu iškart po Lietuvos krikšto. Jos buvo steigiamos prie bažnyčių ir vienuolynų. 🍷 1397 m. šalia naujos Vilniaus katedros, Žemutinės pilies rūmų teritorijoje, buvo įsteigta pirmoji Lietuvos mokykla. Joje mokė dvasininkai, mokėsi ir vilniečiai, ir iš toliau atvykę vaikai. Pirmosiose mokyklose dažniausiai buvo mokoma tikėjimo tiesų ir giedojimo. Ilgą laiką vadovėlių nebuvo, tad mokiniai mokydavosi tik maldų ir giesmių tiesiog iš maldaknygių. 🍷 Būsimieji valdovai ir didikai buvo mokomi privačiai dvaruose ir rūmuose, jų mokytojais tapdavo Europos universitetus baigę žymūs teologai, teisininkai, istorikai, lotynų, graikų ir kitų kalbų žinovai. 🍷 Vietinių mokytojų, dėstytojų labai trūko iki pat XVII amžiaus. Štai 1579 m. įkurtame Vilniaus universitete dar ilgai profesoriais dirbo kvietiniai įvairiausių tautybių dėstytojai: ispanai, anglai, vokiečiai, airiai, škotai, italai, lenkai, ukrainiečiai. Vieni greitai išvykdavo, negalėdami pakelti klimato ar čionykščių papročių, kiti pritaipdavo, įsiliedavo į Vilniaus gyventojų margumyną, užkrėsdavo studentus naujais mokslo atradimais ir idėjomis.

Karol Rypiński, Antoni Oleszczyński
Iš Jono Kazimiero Vilčinskio „Vilniaus albumo“
Vilniaus universiteto profesorius Bonifacas Jundzilas. 1850 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Adam Międzyblocki
Universiteto kiemas. XX a. I p.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

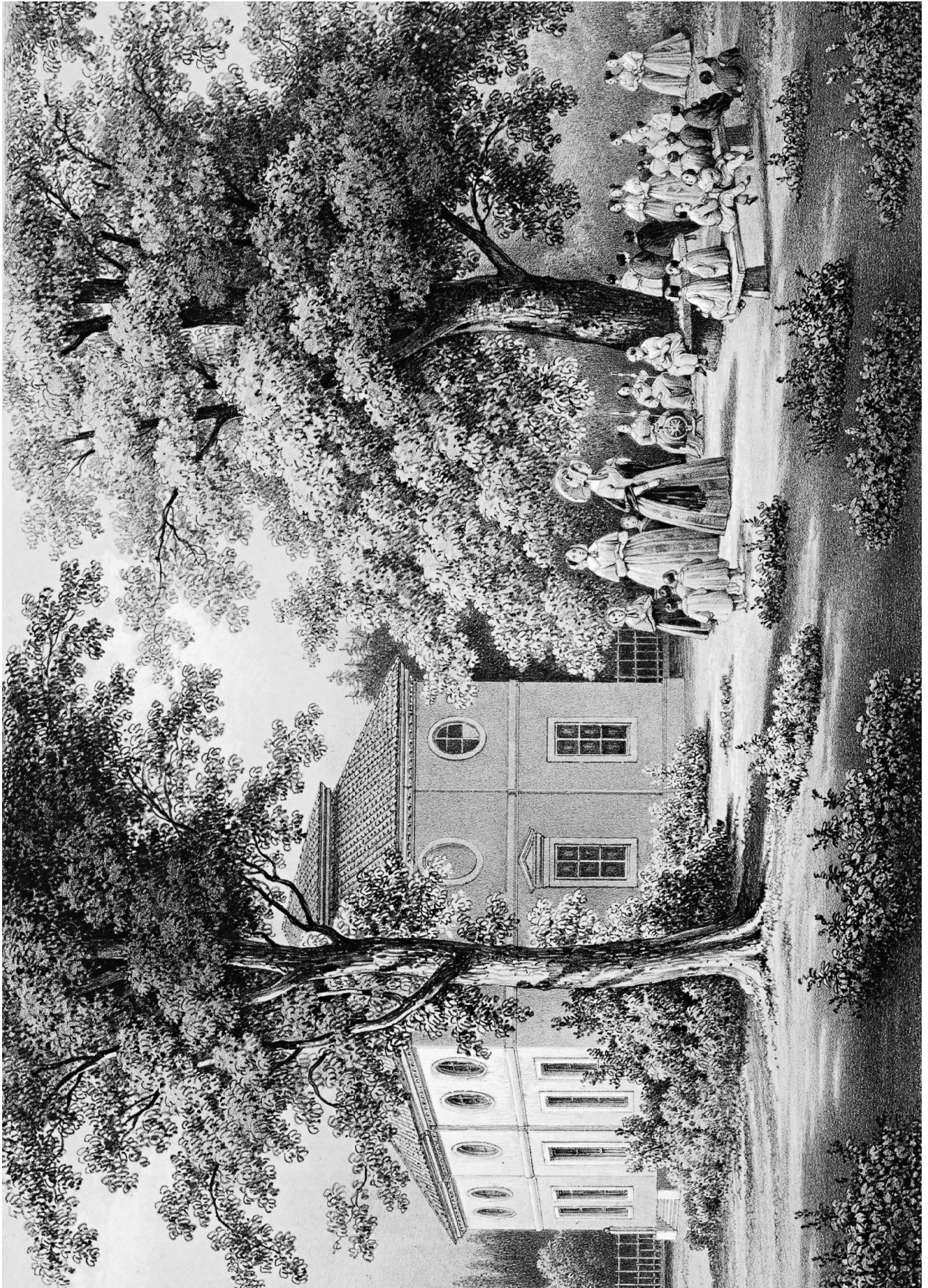
Ar žinojai, kad...

🍷 Mokytojams dėl naujovių kartais tekdavo nukentėti. Abraomas Kulvietis, vienas labiausiai išsilavinusių XVI a. Lietuvos žmonių, nutarė Vilniuje atidaryti kolegiją. Į ją užsirašė apie 60 mokinių, daugiausia bajorų ir pasiturinčių miestiečių sūnų. Tačiau ši mokslo įstaiga gyvavo tik dvejus metus: būdamas protestantas A. Kulvietis pradėjo skleisti protestantiškas idėjas, siekė mokyti lietuvių kalba, tad Vilniaus vyskupas Povilas Alšėniškis pagrasino jį kaip eretiką sudeginti ant laužo. Mokyklos steigėjui teko bėgti į Prūsiją... Ten šviesuoliui pasisėkė labiau: A. Kulvietis kartu su kitais įsteigė Karaliaučiaus universitetą.

🍷 Vilniaus universitete XVIII a. netrūko nei naujovių, nei puikių dėstytojų. Vienas iš tokių – botanikos profesorius Stanislovas Bonifacas Jundzilas. Dabartiniame Bernardinų sode

jis įkūrė botanikos sodą studentams mokytis. Profesorius pasodino daugybę rūšių naujų augalų, lepesniems pastatydino šiltnamių. Sėklas sodui dovanojo iš užsienio šalių grįžę didikai, jas S. B. Jundzilas pats siuntėsi iš kitų Europos miestų. Čia augo palmės, citrinos, mandarinai – iš viso apie 10 000 įvairių rūšių augalų!

🍷 Pirmosiose mokyklose mokytis galėjo tik berniukai. XVIII–XIX a. pradėjo rasti mokyklų ir mergaitėms. Vilniaus seserų vizičių vienuolynas buvo bene svarbiausia visoje Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje kilmingų merginų lavinimo įstaiga. Vizitės mokė merginas gero elgesio, tikėjimo pagrindų, skaitymo ir rašymo, aritmetikos, istorijos, geografijos, užsienio kalbų, piešimo, muzikos ir rankdarbių.

Vasilij Sadovnikov, Luis Philippe Alphonse Bichebois,
Viktor Vincent Adam
Iš Jono Kazimiero Vilčinskio „Vilniaus albumo“
Verčiai. Kaimo vaikų mokykla. 1848 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Ano meto verslai

Koks miestas be turgaus, mugės, prekeivių šurmulio, amatininkų gaminių gausybės? Viduramžiais amatininkai sudarė pagrindinę miestiečių dalį. Jie būrėsi į profesines brolijas – cechus, nes taip buvo paprasčiau gauti privilegijų iš valdovo, dalytis profesinėmis žiniomis, padėti vieni kitiems ištikus nelaimėi. 🍷 Pirmieji – 1495 m. – į cechą Vilniuje susibūrė auksakaliai. Be jų, istoriniuose šaltiniuose dar minimi kalviai, mūrininkai, siuvėjai, odininkai, ginklininkai, dailidės, kepėjai, kepurininkai, salyklininkai, žvejai ir daugelis kitų. Amatininkai paprastai gyvendavo vieni šalia kitų, taip atsirado Stiklių, Odminių, Mėsinių ir kitos gatvės. 🍷 Savo gaminius meistrai parduodavo patys arba per vietinius prekeivius ir pirklius. Pagrindinė Vilniaus prekyba telkėsi aikštėje priešais rotušę ir aplinkiniuose namuose. Čia XVII–XVIII a. stovėjo Mažoji ir Didžioji pirklių gildijos, kuriose veikė įvairios parduotuvės, smuklės, buvo sandėliuojamos prekės. Gildijos buvo ir pirklių susirinkimų vieta. 🍷 Amatininkų cechai ir pirklių gildijos rūpinosi savo narių teisėmis, gaminių kokybe ir kainomis, naujų meistrų mokymu, prekybos kelių saugumu. Turtingiausi iš jų buvo renkami į magistratą ir darė įtaką miesto valdymui. Taigi, amatininkai ir pirkliai buvo nuolatiniai Vilniaus gyventojai, rūpinosi ne tik savo darbu ir šeimomis, bet ir bendra miesto gerove.

Jan Feliks Piwarski
Batsiuvio dirbtuvėje. 1841 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Nežinomas dailininkas
Aludaris ir pakeleiviai. Fragmentas. XIX a.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

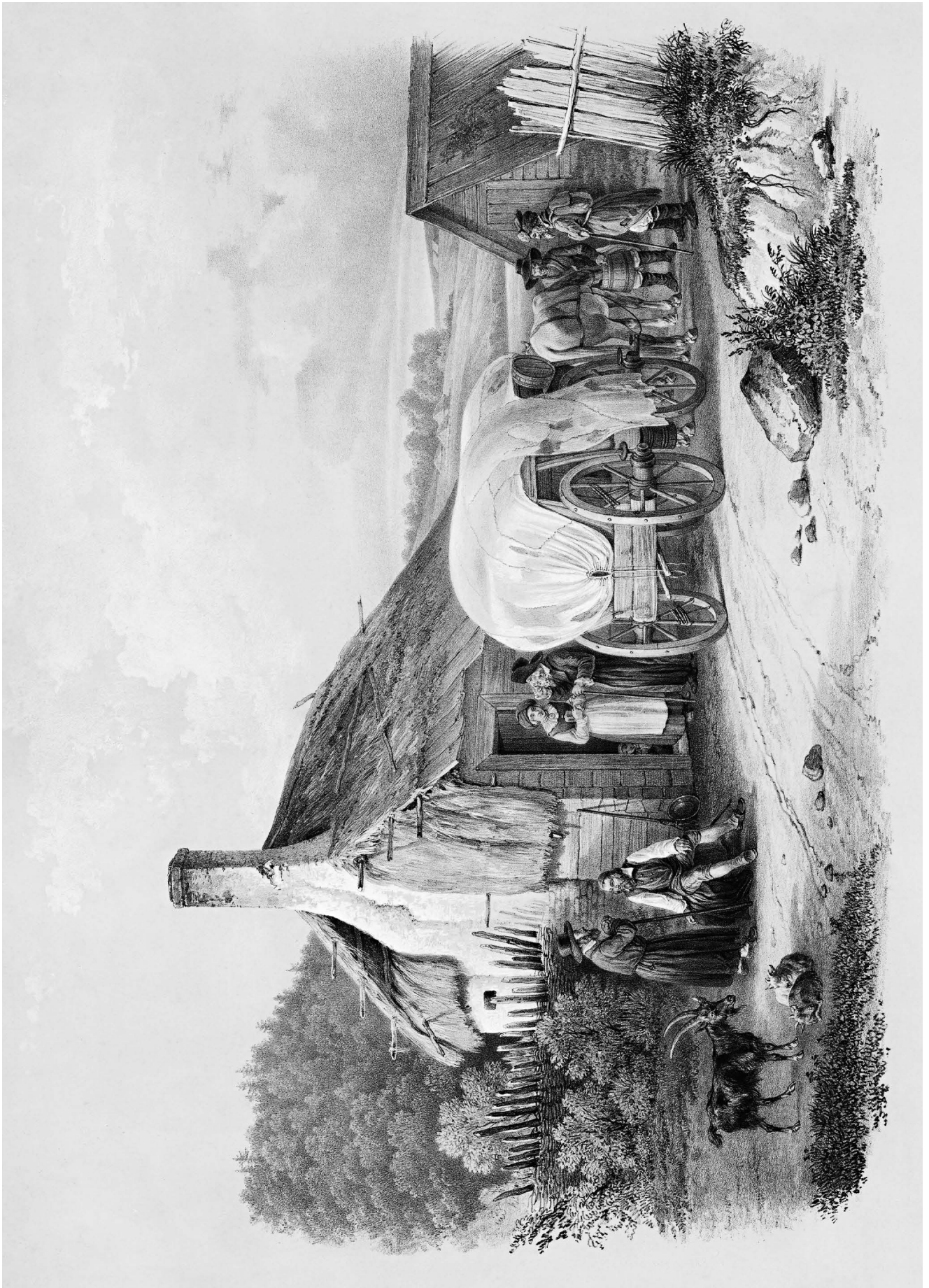
Ar žinojai, kad ...

🍷 Vilniaus amatininkų cechai sukaupdavo nemenką turą. Lėšų jie gaudavo iš amatininkų mokinių ir pameistrių, kurie turėdavo mokėti stojimo į cechą mokesį. Reguliarų nario įnašą mokėdavo ir patys meistrai. Iš šių lėšų cechas Vilniuje įsigydavo bendruomenės namus, kuriuose vykdavo narių susirinkimai: kailiadirbiai turėjo namą Arklių gatvėje, siuvėjai turėjo namus Pilies ir Didžiojoje gatvėse, skerdikai – namą Vokiečių gatvėje, odininkai buvo įsikūrę Trakų gatvėje. Iš surinktų pinigų taip pat būdavo šelpiami susirgę cecho nariai ir jų šeimos, amatininkų našlės ir našlaičiai.

🍷 Norėdamas tapti visateisiu meistru, auksakalys privalėdavo įrodyti savo meistrybę, pateikti kilmės dokumentus ir

sumokėti mokesčius. Miesto magistratė jis duodavo priesaiką, tapdavo teisėtu vilniečiu ir iškart būdavo įrašomas į ginkluotų miesto gynėjų gretas. Be viso to, naujam auksakaliui buvo privaloma per metus vesti žmoną! Būtent toks reikalavimas nurodytas valdovo Aleksandro Jogailaičio privilegijoje.

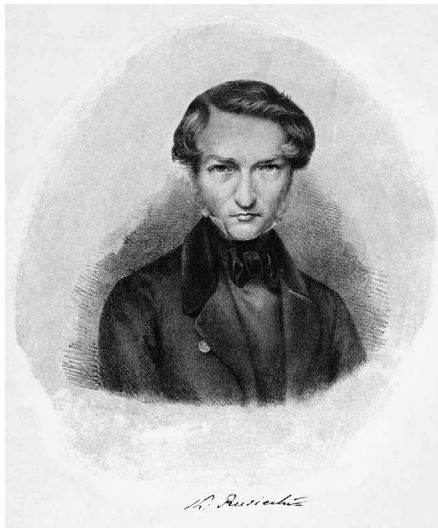
🍷 Amatininkų cechuose dirbo įvairių tautybių (lietuviai, rusėnai, graikai, lenkai, vokiečiai, italai...) bei religinių įsitikinimų meistrai. Juos iš kitų šalių atvykti kviesdavo kilmingieji ir dvasininkai. Kai kurie iš jų, atlikę savo užduotis, čia likdavo gyventi, meistrystės paslapčių išmokydavo vietinius. Tarp užsieniečių buvo garsių varpų liejėjų, laikrodininkų, auksakalių, stiklių.

Konstantinas Benediktas Antanas Kukevičius, Luis Philippe
Alphonse Bichebois, Isidore Laurent Deroy
Iš Jono Kazimiero Vilčinskio „Vilniaus albumo“
Žydų pirkliai Vilniaus apylinkėse. 1848 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Vilnius dailininkų akimis

Norėdami pažinti Vilnių tokį, koks buvo prieš šimtus metų, ne tik skaitome metraščius, istorines knygas, studijuojame žemėlapius, bet ir atidžiai tyrinėjame anų laikų meno kūrinis. Žvelgdami į juos, galime suprasti, ką mūsų protėviai mėgo, kaip suvokė grožį, kas jiems buvo svarbu. Meno kūrinuose dailininkai įamžino to meto aukštuomenės gyvenimą ir amatininkų kasdienybę, eilinių miestiečių madas ir papročius, kraštovaizdžius ir architektūros paminklus. 🎨 Spėjama, kad pirmieji profesionalūs menininkai Vilniuje pasirodė pakviesti dirbti valdovo dvare. Tai daugiausia Italijos, Prancūzijos, Nyderlandų, Lenkijos dailininkai. Pagal didžiojo kunigaikščio ir didikų užsakymus jie kūrė portretus, freskomis, skulptūromis ir lipdiniais puošė bažnyčias bei rezidencijas. Atlikę savo užsakymą, dailininkai išvykdavo į kitas šalis. 🎨 Tik XVIII a. sostinėje pradėjo veikti Vilniaus meno mokykla, kuri rengė vietinius architektus ir dailininkus. Jie paliko mums neįkainojamą senojo Vilniaus vaizdų lobyną.

Boleslovas Mykolas Ruseckas
Dailininkas Kanutas Ruseckas. XIX a. II p.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Kazimieras Bachmatavičius
Iš aplanko „Vaizdingas mažųjų Jono Rustemo kūrinis prisiminimas“. Jonas Rustemas. 1837 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

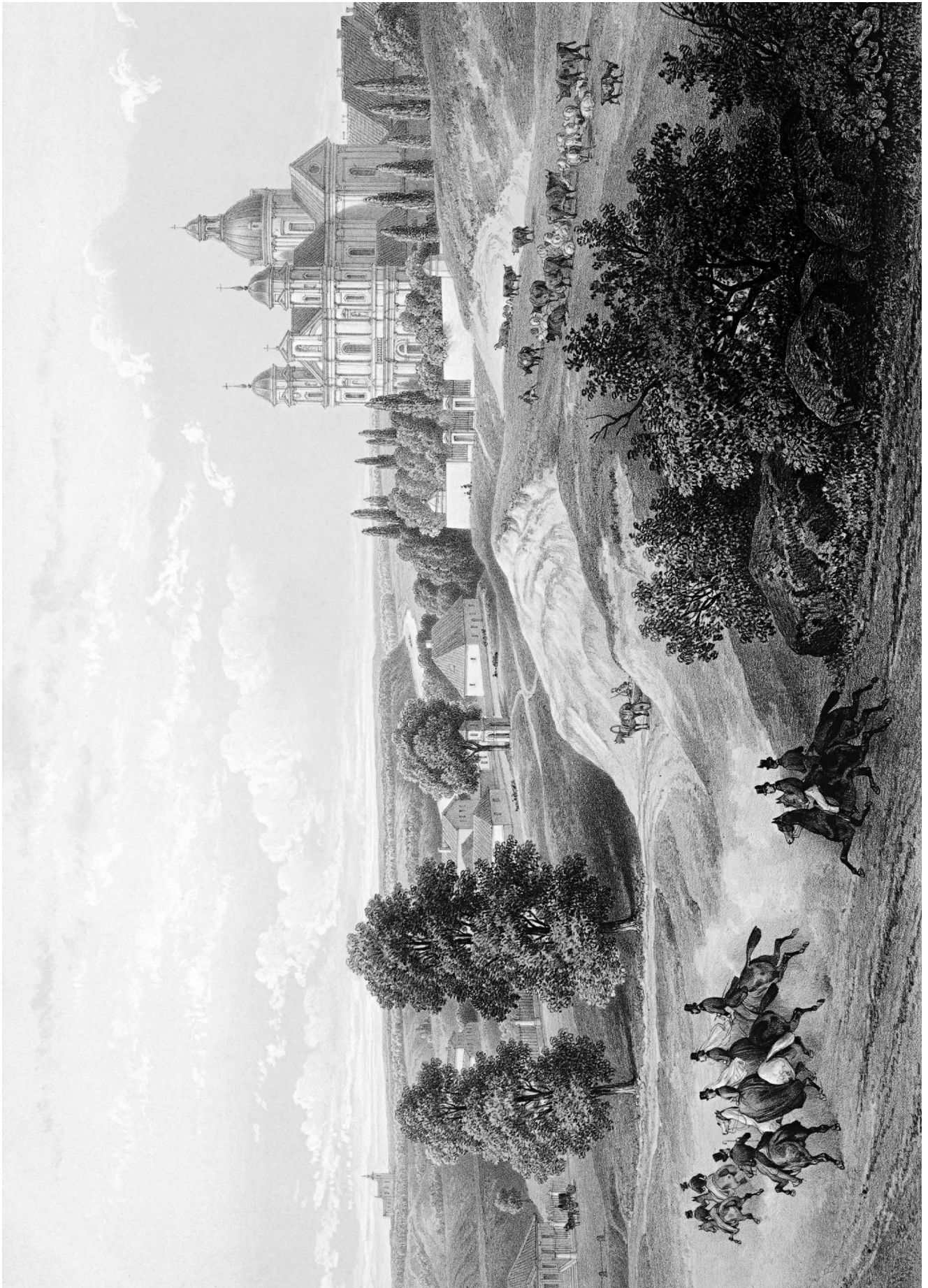
Ar žinojai, kad ...

🎨 XVI–XVIII a. Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje dirbo nemažai architektų, tapytojų, skulptorių, mūrinių ir kitokių specialistų iš Italijos. Italų dailė žavėjo visą pasaulį, tad turtingi didikai varžėsi tarpusavyje trokšdami pasisamdyti talentingiausių menininkus. XVII a. Vilniuje daug nuveikė du meistrai – Mikelandželas Palonis ir Džovani Pjeras Pertis. Juos pasikvietė didikai Pacai. M. Palonis nutapė freskų Šv. Kazimiero koplyčiai Vilniaus katedroje, Šv. Petro ir Povilo bažnyčiai, P. Pertis sukūrė skulptūrų ir lipdinių Šv. Petro ir Povilo, Trinitorių bažnyčioms.

🎨 Vienas žymiausių XVIII–XIX a. Lietuvos dailininkų – Jonas Rustemas. Šis prancūzų ir armėnų kilmės tapytojas, grafikas buvo gerbiamas ir mylimas Vilniaus universiteto dėstytojas, aktyvus visuomenės veikėjas. Daugiausia tapė dvarininkų, universiteto profesorių, gydytojų, Vilniaus inteligentų

portretus, bet mėgo ir nerūpestingas temas. Jis sukūrė kortas, kuriose šmaikščiai pavaizdavo paprastų vilniečių – darbininkų ir prekeivių, dvasininkų ir muzikantų, čia gyvenusių kitataučių (turkų, žydų, juodaodžių) – kasdienybę. J. Rustemas buvo spalvinga asmenybė: dirbo teatro dailininku, iš kitų vilniečių išsiskyrė savo rytietiška išvaizda ir manieromis.

🎨 Pažvelkite į litografiją dešinėje. Ji buvo sukurta pagal Jono Rustemo mokinio Kanuto Rusecko nutapytą peizažą. Ar atpažįstate, kokia tai Vilniaus vieta? Šiandien prie Šv. Petro ir Povilo bažnyčios susikerta vienos judriausių sostinės gatvių (T. Kosciuškos, Olandų, Antakalnio), o XIX a. viduryje tenai plytėjo laukai, ganėsi karvės ir iškylaudavo diduomenė. Ši litografija – neabejotinai gražus, preciziškai atliktas meno kūrinys, o kartu ir iškalbingas miesto istorijos pažinimo šaltinis.

Kanutas Ruseckas, Luis Philippe Alphonse Bichebois
Iš Jono Kazimiero Vilčinskio „Vilniaus albumo“
Vilniaus apylinkės. Antakalnis. 1848 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Muzikai ir poetai ne tik muzikavo ir kūrė eiles

Valdovas Žygimantas Augustas, atvykęs gyventi į Vilnių, iš Lenkijos atsikvietė ir muzikantų kapelą. Puoselėti rūmų muzikinį ir bendrai kultūrinį gyvenimą buvo asmeninis jo troškimas. Žygimanto Augusto kapelą sudarė apie 18 žmonių: giedotojai, vargonininkas, arfininkas, pūtikas ir kt. – tiems laikams nemenkas muzikų būrys. Jų padėtis dvare buvo išskirtinė: kapelai būdavo atlyginama geriau negu kai kuriems amatininkams, nes muzikantai visada buvo arti valdovo, jie lydėdavo kiekvieną ypatingą kunigaikščių gyvenimo įvykį. 🎵 Svarbi vieta aukštuomenės gyvenime teko ir poetams. Pagal užsakymus jie kurdavo eiles išskirtiniams kilmingųjų gyvenimo momentams įamžinti: mūšio pergalės, gimimo, krikštynų, tuoktuvių, net laidotuvių progomis. Štai XVI a. vilnietis Jonas Radvanas, mirus didžiajam etmonui Mikalojui Radvilai Rudajam, parašė poemą „Radviliada“ ir ji tapo žinomiausiu jo kūrinium. 🎵 Tačiau poetai užsiėmė ne tik kūryba – kartais jie eidavo aukštas pareigas valdovo dvare. XVII a. sostinėje gyveno lenkų kilmės poetas Mykolas Kazimieras Sarbievijus. Savo erudicija ir eilėmis jis garsėjo net už Lietuvos ir Lenkijos ribų. M. K. Sarbievijus kurį laiką dirbo Šv. Jonų bažnyčioje, vėliau valdovas Vladislovas Vaza paskyrė jį savo dvaro pamokslininku ir nuodėmklausiu.

François-Xavier Fabre
Mykolas Kleopas Oginskis. XIX a. pr.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Motiejus Kazimieras Sarbievijus
Poezijos rinkinys „Keturi lyrikos knygos“. 1632 m.
Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios
Kunigaikštystės valdovų rūmai

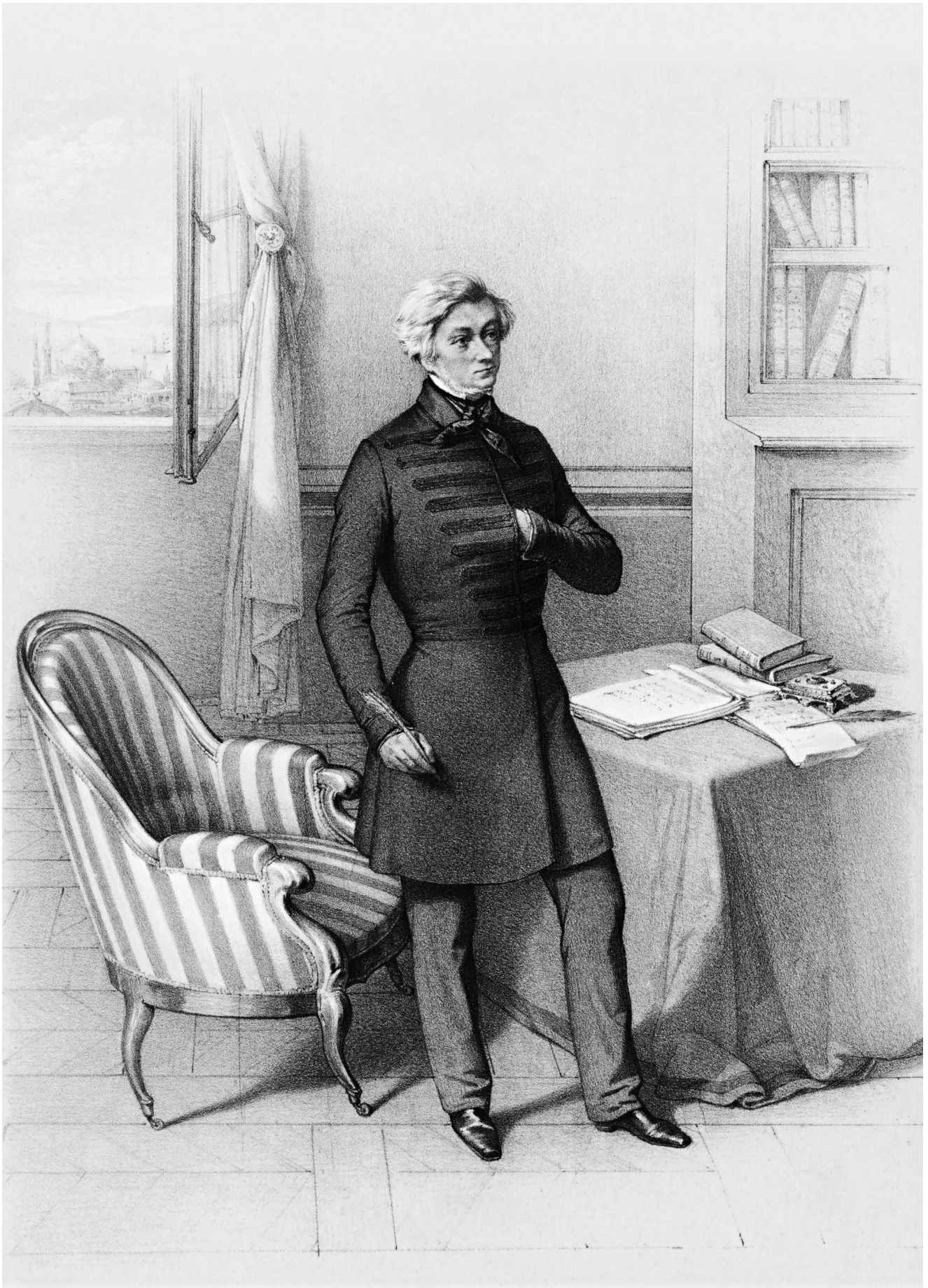
Ar žinojais, kad ...

🎵 Muziką, puotas mėgo ir Lietuvos didysis kunigaikštis Aleksandras. XV a. jo dvare Vilniuje buvo gausus muzikantų ir dainininkų būrys. Rūmų kapeloje grojo 7 trimitininkai, 2 švilpynininkai, būgnininkas, 2 liutnininkai, arfininkas, vargonininkas, 4 smuikininkai. Aleksandro dvare veikusiai giedotojų grupei vadovavo žymus to meto vokiečių kompozitorius Heinrichas Finkas.

🎵 Kompozitorius Mykolas Kleopas Oginskis ne tik rašė muziką, bet ir kovojo už savo krašto nepriklausomybę. Vilniuje, dabartinėje J. Basanavičiaus gatvėje, 1794 m. jis pasakė prakalbą, kviesdamas sukilėlius į kovą prieš caro valdžią. Kompozitorius vadovavo šaulių būriui, kurį buvo apginklavęs iš savo lėšų. Oginskiams priklausiusiuose Sluškų rūmuose

veikė sukilėlių štabas ir patrankų sviedinių liejykla. Deja, po Abiejų Tautų Respublikos padalijimo M. K. Oginskis buvo priverstas emigruoti. Manoma, kad būtent tada jis sukūrė savo geriausiai žinomą muzikinį kūrinį – polonezą „Atsisveikinimas su Tėvyne“.

🎵 Vilniaus universitete studijavo XIX a. poetas Adomas Mickevičius. Jis gimė Naugarduke, kalbėjo ir kūrė lenkų kalba, save laikė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės piliečiu. „Tėvyne Lietuva, mielesnė už sveikatą!“ – rašė poetas. A. Mickevičius eilėse išreiškė tėvynės ilgesį, jaunų žmonių ryžtą keisti pasaulį, kovą prieš priespaudą. Jo poezija įkvėpė ir XX a. lietuvius: 1987 m. Vilniuje prie A. Mickevičiaus paminklo vyko pirmasis viešas mitingas prieš sovietinę okupaciją.

Antoine Maurin
Poetas Adomas Mickevičius. XIX a. vid.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Kai gydė net barzdaskučiai

Manoma, kad iki xv a. profesionalių gydytojų Lietuvoje nebuvo. Nuo senų laikų kai kurias ligas gydyti sugebėjo vietiniai žyniai ir užkalbėtojai. Jie stokojo medicininio išsilavinimo, tad neretai jų pacientų likimas baigdavosi liūdnokai. Vilniuje tokių gydytojų irgi netrūko, be to, miestiečiams kai kurias gydymo paslaugas teikdavo ir barzdaskučiai: jie galėjo nukirpti plaukus, gydyti pūlinius, žaizdas, ištraukti skaudamą dantį. 🐼 Pasiturintieji vilniečiai, didžiūnai ir kunigaikščiai daktarus kviesdavosi iš svetur. Pirmieji mokslinių žinių turėję vaistininkai ir gydytojai į Vilnių atvyko xv–xvi a.: Vokiečių ordinas Vytautui Didžiajam siuntė akių gydytoją Kondradą, tuo tarpu Švitrigaila vyko gydytis į Rygą, Steponu Batoru rūpinosi italas Simonas Simonijus. Beje, 1584 m. Vilniuje išleisti jo „Medicinos ir fizikos komentarai“ laikomi pirmąja medicinos knyga Lietuvoje. 🐼 Mūsų krašto medicinai daug nusipelnė xviii a. Vilniaus universitete dirbę prancūzų mokslininkai: Žanas Emanuelis Žiliberas, Nikola Renjė ir Žakas Briotė. Jie užsiėmė ir vietinių gyventojų gydymu: atliko chirurgines operacijas, prižiūrėjo gimdyves, teikė medicininę pagalbą per įvairias epidemijas. Šie gydytojai kovojo prieš pasenusius metodus, ragino skiepytis nuo raupsų, atsisakyti nemokšiškų praktikų.

Nežinomas dailininkas
Vienuolyno ligoninėje. XIX a. pr.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Ar žinojai, kad ...

🐼 Pirmosios vaistinės Vilniuje atsirado xvi a. pradžioje. Jose miestiečiai galėdavo įsigyti ne tik tradicinių vaistų, bet ir pačių keisčiausių gydymo priemonių: brangakmenių, džiovintų varlių ir kurmių, briedžių ragų ar kanopų, vištų skrandžių, lydekų dantų... Vaistinėse taip pat buvo prekiaujama prieskoniais, tabaku, alkoholiu ir saldumynais, nes tikėta, kad jie stiprina organizmą.

🐼 1805–1823 m. sostinėje gyveno ir dirbo vokiečių gydytojas, Vilniaus universiteto profesorius Jozefas Frankas. Jo pacientai buvo ir didikai, ir nusigyvenę bajorai, ir krikščionys, ir žydai, ir paprasti vargo žmonės, kurie dažnai neišgalėdavo susimokėti už vaistus. Norėdamas pagerinti galestingųjų seserų (šaričių) ligoninės būklę, gydytojas suorganizavo labdarinę

koncertą, kuriame dainavo ir jo paties žmona – operos solistė Kristina Frank. Koncertas susilaukė didelio vilniečių susidomėjimo. Visos paaukotos lėšos buvo perduotos ligoninei.

🐼 XIX a. Vilniaus gydytojas Jonas Kazimieras Vilčinskis šiandien dažniausiai atsimenamas kaip „Vilniaus albumo“ leidėjas. Šiame leidinyje buvo spausdinami talentingų menininkų nupiešti Vilniaus vaizdai, žymių asmenybių portretai, pavaizduoti istoriniai įvykiai. Nors albumas buvo labai populiarus, finansinės naudos leidėjui neatnešė: buvo brangus, tad tik pasiturintieji galėjo jį įsigyti. Tačiau bėgant metams albumo populiarumas neišblėso. Ir šiandien įvairių sostinės įstaigų sienas, leidinių viršelius, suvenyrinius gaminius puošia senojo Vilniaus vaizdai iš J. K. Vilčinskio albumo.

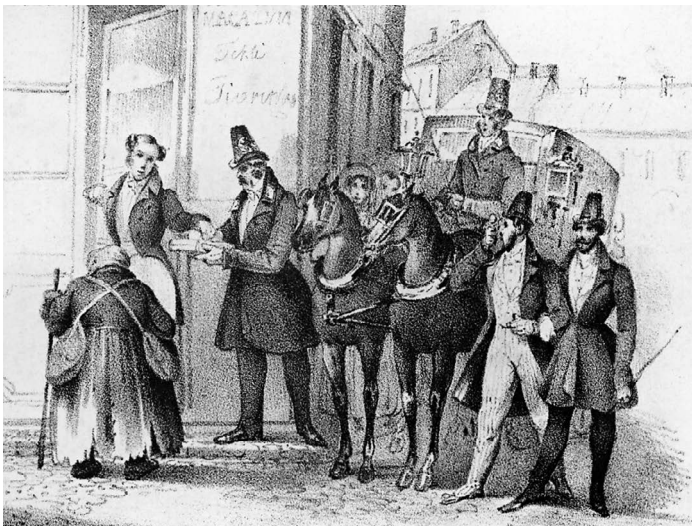
Joseph Frank.

Nežinomas dailininkas
Juozapas Frankas. XIX a. vid.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Varguolių dalia

Vargšais ir elgetomis dažniausiai tapdavo silpniausi, pažeidžiamiausi miesto gyventojai – nuskurdę ar turto netekę žmonės, seneliai, neįgalieji, našlaičiai, pamestinukai. Elgetaujančiųjų padaugėdavo po karų, epidemijų, gaisrų ir kitokių nelaimių. 🍷 Rūpinantis vargšais XVI a. prie bažnyčių ir vienuolynų pradėjo rasti vargšų prieglaudos – špitolės. Jose nusilpę, ligoti, savimi nebegalintys pasirūpinti žmonės buvo maitinami ir slaugomi, sveikesniems suteikiamas laikinas prieglobstis. 🍷 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovo Vladislovo Vazos 1636 m. privilegija Vilniuje buvo įsteigtas Elgetų cechas – *Mielaširdystės brolija*. Į ją privalėdavo užsirašyti visi Vilniuje gyvenantys elgetos. Iš saviškių jie išrinkdavo seniūnus, kurie prižiūrėdavo tvarką mieste, baudavo piktybiškai vaikataujančius ir plėšikaujančius, cechui nepriklausančius žmones. Brolija kontroliavo elgetų veiklą, nustatydavo, kas, kada ir kur gali elgetauti: sveikieji privalėjo dar ir dirbti, o neįgalieji buvo priimami į prieglaudas. Kiekvienas narys į bendrą kasą mokėdavo nedidelį mokesį ir šelpdavo nebeįėjusių elgetauti. Nesilaikantys nustatytų elgetavimo taisyklių, keliantys chaosą elgetos būdavo išvaromi už miesto vartų.

Kazimieras Bachmatavičius
Iš aplanko „Vilniaus prisiminimai“. Fragmentas. ~ 1837 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Kazimieras Bachmatavičius
Iš aplanko „Vaizdingas mažųjų Jono Rustemo kūrinių prisiminimas“. Fragmentas. 1837 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Ar žinojai, kad ...

🍷 Vienas iš elgetų pajamų šaltinių buvo skambinimas varpais. Kiekvienai Vilniaus šventovei Elgetų cechas turėjo po varpininką. Atlyginimą skambintojams mokėdavo dvasininkai. Manoma, kad XVI a. Vilniuje buvo apie pora dešimčių katalikų bažnyčių, kelios stačiatikių cerkvės, protestantų maldos namai. Be varpų skambinimo neapsieidavo jokios pamaldos, laidotuvės, krikštynos ar kitos šventės. Galima tik įsivaizduoti, koks varpų gaudesys kasdien užliedavo miestą!

🍷 XVI–XVIII a. Vilniuje veikė daugiau nei dvi dešimtys špitolių. Jos buvo neatsiejama miesto kasdienio ir religinio gyvenimo dalis. Prieglaudų išlaikytiniai dalyvaudavo religinėse ceremonijose, procesijose, laidotuvėse. Jie išpareigodavo melstis už tuos, kurie dalydavo išmaldą. Buvo tikima, kad

maldos palengvina gyvenimą po mirties, tad turtingieji dosniai aukodavo prieglaudoms ir špitolėms: jie stengdavosi pagerinti nuskriaustųjų būklę čia, žemėje, o šie savo maldomis geradariams „užtikrindavo“ amžinąjį gyvenimą po mirties.

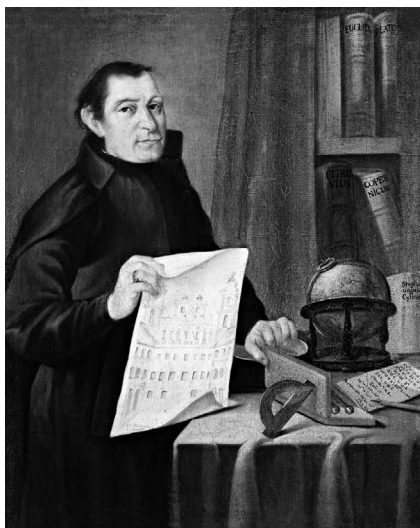
🍷 XVIII a. Vilniuje apsigyveno nauja moterų vienuolija – šaritės, arba gailėstingosios seserys. Bokšto gatvėje jos įsteigė vargšų ligoninę, kurioje vienu metu galėdavo gydyti iki 200 sergančių vyrų ir moterų. Kiek toliau, Subačiaus gatvėje, buvo įkurdinta Vaikelio Jėzaus pamestinukų prieglauda. Joje šaritės mokė globotinius rašyti, skaityti ir kokio nors amato. Tai buvo pirmoji Lietuvoje įstaiga, skirta vaikams, neturintiems tėvų.

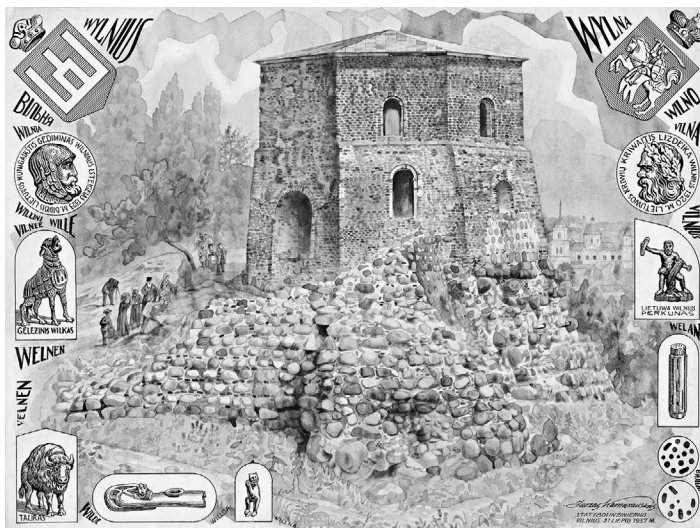
Lev Belousov, Ignacy Szczodrowski
Elgetos. XIX a. vid.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Miestas: nuo pilies iki observatorijos

Vilniaus miestą per ilgus šimtmečius kūrė ir formavo gamta bei žmogaus rankos. Pirmąsias pilies Gedimino kalno teritorijoje kunigaikščiai pradėjo statyti dar XII amžiuje. Bėgant laikui vietoj jų išdygo didingi rūmai, turtingų miestiečių, pirklių ir amatininkų namai, formavosi miesto gatvės, kilo bažnyčios ir vienuolynai. Šiems statiniams atsirasti reikėjo tvirtų rankų ir igūdžių – akmenskaldžių, mūrininkų, plytų gamintojų, stiklių, stogdengių, puošybos meistrų, dailininkų, skulptorių ir architektų. Prie miesto statybos prisidėdavo ir eiliniai gyventojai: XVI a. pradžioje jiems buvo pavesta pastatyti Vilniaus gynybinę sieną. 🐼 Miestas suklestėdavo tapęs nuolatine valdovų rezidencija. Žygimanto Augusto laikais buvo pastatyti renesansiniai rūmai, užveisti karališki sodai, valdant Vazoms valdovų rūmai pasipuošė barokiniu rūbu, didikai ir vienuoliai statė barokines dvibokštes bažnyčias. Šių statinių projektuotojai atvykdavo iš Lenkijos, Italijos, Vokietijos žemių. 🐼 XVIII a. Vilniaus veidą formavo Jonas Kristupas Glaubicas, Martynas Knakfusas ir Laurynas Gucevičius – žymiausi senojo Vilniaus architektai. Jie atnaujino ir pastatydino daug reikšmingų miesto pastatų: Vilniaus katedrą, rotušę, Verkių rūmus, Misionierių bažnyčią, Bazilijonų vartus.

Ignacy Ernest de Eggenfelder
Astronomo Tomo Žebrausko portretas. 1752 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

Juozapas Kamarauskas
Aukštutinės pilies bokštas. 1937 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

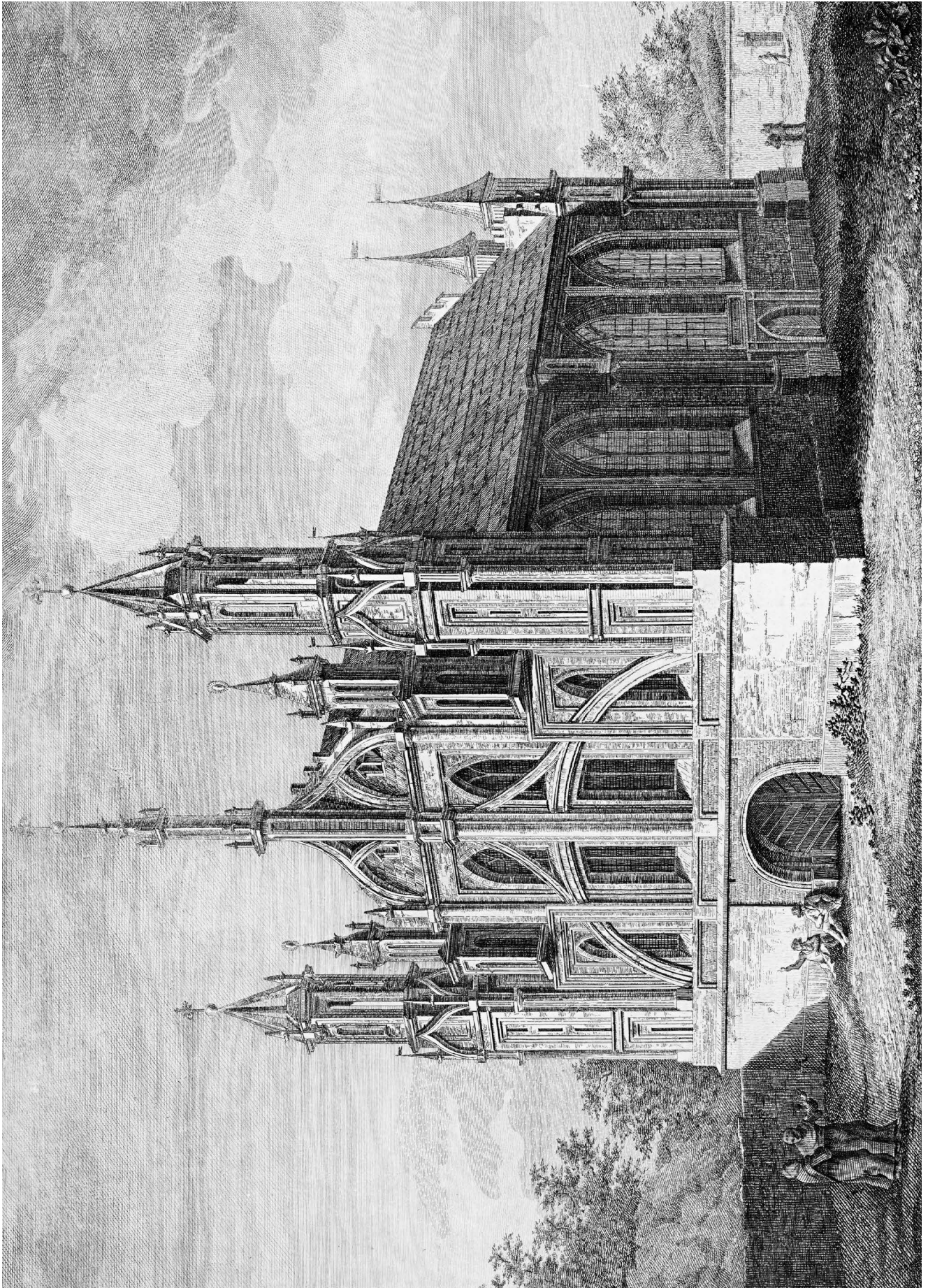
Ar žinojai, kad ...

🐼 Bėgant šimtmečiams Vilnius ne kartą keitė savo veidą: jį niokojo gaisrai, siaubė priešų kariuomenės. Audroms pražūsus miestiečiai vėl rentė naujus pastatus, tiesė gatves, statė šventoves. XVII a. Šv. Jonų bažnyčia buvo apgriauta per karą su maskvėnais. Ją atstatyti iš Vokietijos buvo pakviestas mūrininkas Jurgis Ertlis (Erkelis). Už bažnyčios remontą kaip atlygį jėzuitai meistrui perleido du namus Šv. Jono gatvėje. Šie pastatai ir šiandien dažnai vadinami Ertlio namais. Meistras taip pat gavo Vilniaus miestiečio teises ir buvo išrinktas Vilniaus mūrininkų cecho seniūnu.

🐼 XVIII a. lietuvių architektas Laurynas Gucevičius buvo kilęs iš valstiečių šeimos. Pastebėjęs jaunuolio gabumus jį pradėjo remti Vilniaus vyskupas Ignotas Masalskis. Vyskupo

dėka jaunas architektas studijavo Vilniaus universitete, mokėsi Romoje, keliavo po kitus Europos miestus. Grįžęs į Vilnių jis suprojektavo puošnius klasicistinius vyskupų rūmus Verkiuose, rekonstravo Vilniaus arkikatedrą, jos varpinę ir miesto rotušę. Už nuopelnus architektūrai Abiejų Tautų Respublikos Seimas jam suteikė bajoro titulą.

🐼 XVIII a. vilniečiams buvo gerai žinomas astronomas ir architektas, profesorius Tomas Žebrauskas. Vilniaus universitete jis įkūrė astronomijos observatoriją, kuri tuo metu buvo viena naujausių Europoje ir pirmoji observatorija Abiejų Tautų Respublikoje. Profesorius parengė observatorijos projektą ir vadovavo jos statybai.

Pranciškus Smuglevičius, Zygmunt Vogel
Šv. Onos bažnyčia Vilniuje. 1807 m.
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

ŠALTINIAI:

- Bumblauskas A., *Senosios Lietuvos istorija: 1009–1795*, Vilnius: R. Paknio leidykla, 2005.
- Čaplinskas A. R., *Vilniaus istorija. Legendos ir tikrovė*, Vilnius: Charibdė, 2015.
- Dangaus miestas. Vilniaus vienuolynų palikimas Bažnytinio paveldo muziejuje*, sud. D. Vasiliūnienė, Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2020.
- Jakulis M., *Špitolės Vilniuje: labdara, skurdas ir gydymas XVI–XVIII a.*, Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2019.
- Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai ir jų atkūrimas Europinės patirties kontekste*, sud. V. Dolinskas, D. Steponavičienė, Vilnius: Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, Lietuvos dailės muziejus, 2009.
- Parent A., „Prancūzų gydytojų medicinos mokslo paveldas Lietuvoje XVIII a. paskutiniame ketvirtyje“, XVIII a. studijos: Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė. Valstybė. Kultūra. Edukacija, sud. R. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, t. 2, 2015.
- Pasakojimai apie Vilnių ir vilniečius*, sud. Z. Medišauskienė, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 1–4 t., 2018–2022.
- Vilniaus universiteto istorija 1579–1994*, Vilnius: Valstybinis leidybos centras, 1994.
- Interneto svetainė LDK personalijų biogramos, <https://biogramos.valdovurumai.lt/> (žiūrėta 2022-10-06).
- Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema LIMIS, <https://www.limis.lt/> (žiūrėta 2022-10-06).
- Vilniaus universiteto interneto svetainė *Orbis Lithuaniae*, <https://ldkistorija.lt>, (žiūrėta 2022-10-06).
- Visuotinė lietuvių enciklopedija*, <http://www.vle.lt/> (žiūrėta 2022-10-06).

Knyga išleista įgyvendinant projektą „Spalvink Vilnių. Miesto gyventojai“

Projektą finansuoja

SUDARYTOJOS – Laima Bačkienė, Dalia Sirgedaitė

DAILININKĖ – Rūta Mozūraitė

TEKSTŲ RENGĖJA – Laima Bačkienė

KALBOS REDAKTORĖ – Margarita Gaubytė

KONSULTANTAS – Vytautas Starikovičius

VIRŠELYJE

Isidore Laurent Deroy, Victor Vincent Adam

Vilnius. Misionierių bažnyčia ir vienuolynas. XIX a. II p.

Šiaulių „Aušros“ muziejus

PIRMAME PUSLAPYJE

Kazimieras Bachmatavičius

Iš aplanko „Vilniaus prisiminimai“. Fragmentai. 1837 m.

Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

PASKUTINIAME VIRŠELYJE

Albertas Vaitiekus Žametas, Victor Vincent Adam, Luis Philippe Alphonse Bichebois

Iš Jono Kazimiero Vilčinskio „Vilniaus albumo“. *Vilniaus apylinkės. Tuskulėnai*. Fragmentas. 1848 m.

Lietuvos nacionalinis dailės muziejus

IŠLEIDO

Lietuvos nacionalinis dailės muziejus (Didžioji g. 4, Vilnius)

SPAUSDINO

„Petro ofsetas“ (Naujoji Riovonių g. 25C, Vilnius)

Tiražas 1 000 egz.

© Lietuvos nacionalinis dailės muziejus, 2022

© Laima Bačkienė, Dalia Sirgedaitė, sudarymas, 2022

© Rūta Mozūraitė, apipavidalinimas, 2022

LIUVOS
NACIONALINIS
DAILES
MUZIEJUS

Spalvinkite ir žaiskite internete